Завдання ІІ етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки.
2023-2024 н.р.
9-10 клас.

Завдання 1. Тести

Рівень 1. *Вірна відповідь оцінюється в 1 бал.*

1. **Кожен учасник танцювального гуртка мріє про те, щоб його колектив став переможцем міжнародного конкурсу. Визначте класифікацію даної потреби.**
   А. Індивідуальна, матеріальна, раціональна.
   Б. Індивідуальна, духовна, раціональна.
   В. Колективна, духовна, раціональна.
   Г. Колективна, матеріальна, нераціональна.
2. **У школу ти можеш доїхати автобусом або тролейбусом. Проїзд автобусом дорожчий, але зручніший, тому ти волієш їздити автобусом. Після того, як квитки на тролейбус подорожчали, альтернативна вартість твого вибору:**
   А. Не змінилася.
   Б. Зменшилася.
   В. Зросла в стільки разів, у скільки збільшилася вартість проїзду.
   Г. Зросла в невизначену кількість разів.
3. **Яка з подій не викликає зсуву кривої попиту на роликові ковзани:**
   А. Метеорологи прогнозують дощову весну.
   Б. Нова технологія виробництва скейтборді'в дозволила 'значно знизити їхню ціну.
   В. Міністерство освіти рекомендувало в курсі фізкультури ввести катання на роликових ковзанах.
   Г. Уведено пільгове оподатковування на виробництво спортивних товарів.
4. **Спеціалізація в розвитку суспільства призвела:**
   А. До зниження загального рівня потре
   Б. До необхідності виникнення грошей.
   В. До того, що товару стали виробляти більше, ніж у ньому існує суспільна потреба.
   Г. До росту трудомісткості виробництва.
5. **Закономірність зростання потреб діє:**
   А. Тільки в розвинутих країнах у будь-який період розвитку.
   Б. У кожній країні на початковому етапі розвитку.
   В. У кожній країні на етапі розвитку, коли немає дефіциту.
   Г. У кожній країні у будь-який період часу.
6. **«Ефект доходу» описується наступною ситуацією:**

А. Підвищення грошових доходів дозволяє споживачу купувати більшу кількість товарів.
Б. При зниженні ціни товару споживач буде купувати його більше, тому шо цей товар став відносно дешевше.
В. При зниженні ціни товару споживач зможе купити цього товару більше при тій же величині грошового доходу.
Г. Підвищення грошового доходу дозволяє купувати більш різноманітні товари.

7. **Яка ситуація потребує зсуву кривої виробничих можливостей:**

А. Підприємство, що виробляло столи і стільці вирішило виготовляти тільки столи.
Б. Підприємство почало виробляти таку кількість столів і стільців, за якої альтернативна вартість одного столу дорівнює двом стільцям.
В. Продуктивність праці працівників, що виробляють стільці, збільшилася.
Г. Попит на стільці зріс.

8. **Якщо попит на товар збільшується, а пропозиція на нього в цей же час скорочується, то:**

А. Ціни обов'язково збільшаться при обов'язковому скороченні обсягів продажу.
Б. Ціни обов'язково збільшаться як при збільшенні, так і при зменшенні обсягів продажу.
В. Обсяг продажу обов'язково знизиться при можливому відхиленні цін у будь- який бік.
Г. Ціни обов'язково знизяться при всіх можливих змінах обсягів продажу.

9. Чай і сік - товари субститути. До яких змін може привести значне подорожчання соків:

А. Ціна на чай зросла, а на чайники для заварювання чаю - знизилася.
Б. Ціна на чай знизилася, а на чайники для заварювання чаю - підвищилася.
В. Ціна на чай знизилася, проте ціна на чайники для заварювання чаю не залежить від даної ситуації.
Г. Ціни на чай і чайники для заварювання чаю підвищилися.

10. Сучасна економічна система України являє собою:

А. Ринкову економіку.
Б. Командну економіку.
В. Традиційну економіку.
Г. Перехідну економіку.

Рівень ІІ. *Вірна відповідь оцінюється в 2 бали.*

11. У шкільній майстерні виробляють закладки для книг. Відбулося збільшення випуску з 150 до 180 шт. у день, а ціна знизилася з 30 коп. до 25 коп. Продуктивність праці:

А. Не змінилася.
Б. Зросла на 20 %.
В. Зменшилась на 20 %.
Г. Зросла на 44 %.

12. За рік вартість виготовленої продукції на бісквітній фабриці зросла у три рази, а інфляція в країні склала 50%. Отже, за цей період на фабриці:

A. Продуктивність праці збільшилася в 2,5 рази.
B. Продуктивність праці збільшилася на 100%.
C. Продуктивність праці знизилася в 2 рази.
D. Продуктивність праці збільшилася в 3 рази.

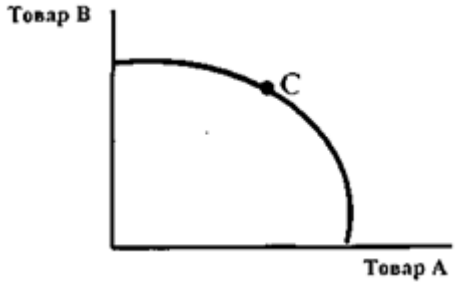
13. Якщо ціна яблук - 3 грн. за один кілограм, а корисність споживач визначив для себе в 10 балів, то яку ціну він буде згодний заплатити за один кілограм апельсинів, якщо їхня корисність для нього визначається в 15 балів, при цьому на покупку фруктів він виділив 5 грн?

А. 3 грн. за кг.
Б 3,5 грн. за кг.
В. 2 грн. за кг.
Г. 4,5 грн. за кг.

14. Якщо попит та пропозиція ручок описуються функціями: QD = 10 - 3P; QS = 3P - 8, то на ринку встановиться на ручки така ціна:

А. 2 грн.
Б. 3 грн.
В. 3,5 грн.
Г. 8 грн.

15. Яку ситуацію зображено на графіку?

А. Точка С характеризує ефективність виробництва.
Б. Точка С характеризує варіант найкращого поєднання споживання двох товарів
В. Точка С характеризує оптимальний споживчий вибір.
Г. Точка С характеризує покупку двох товарів з найменшими витратами.

Завдання 2. Визначте, які з тверджень правильні, а які ні. Відповіді обгрунтуйте
(За кожну правильну відповідь ви отримаєте 2 бали)

№ п/п	Твердження
1.	Питання «що, як, для кого виробляти» вирішуються за допомогою цінового механізму лише в ринковій економіці.
2.	Крива виробничих можливостей ілюструє обмеженість виробничих ресурсів і безмежність суспільних потре
3.	Чим менше товарів замінників має продукт, тим менш еластичним є попит на нього.
4.	Якщо ціна на яблука зміниться, то це не призведе до змін попиту на яблука.
5	Коли на ринку функціонує безліч покупців і продавців, то ціна на товар, "що пропонується, не залежить від волі і бажання продавця.
6.	Якщо держава втручається в ринкове ціноутворення, встановлюючи фіксовані ціни, то за інших рівних умов обов'язково виникне дефіцит товарів.
7.	Проїзд у метро відноситься до суспільних товарів та послуг.
8.	Усі точки на кривій байдужості означають однаковий рівень задоволення потре
9.	Гроші є складовою частиною капіталу як виробничого ресурсу.
10.	Акціонерне товариство і сімейне підприємство Петренка в схемі ринкового кругообігу обіймають місця двох протилежних ринкових суб'єктів.
11.	Бюджетна лінія відображає можливі варіанти покупок з урахуванням корисності конкретних товарів для споживача.
12.	Ефективним можна назвати такий стан економіки, при якому збільшення випуску одного товару можливо тільки за умов скорочення виробництва іншого товару.
13.	Одним із факторів, що змінює лише величину попиту, не змінюючи попит, є демографічний зріст.
14.	Коли ціна товару збільшується, ефект заміщення означає зниження споживання даного товару і збільшення споживання інших товарів.
15.	Якщо кількість зайнятих працівників зросла в два рази, а всі інші показники залишилися незмінними, то продуктивність праці зросте.

Творче завдання *(5 балів)*

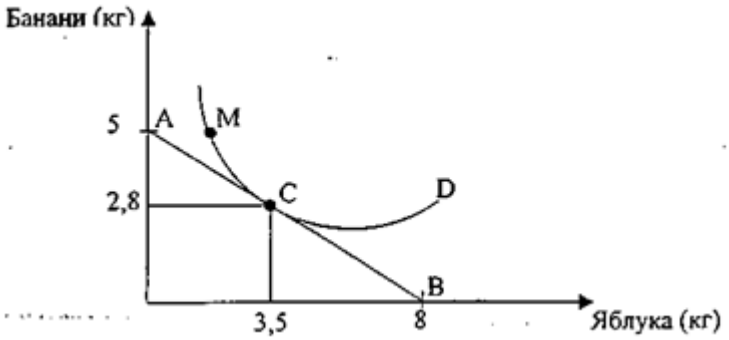
10. Поясніть вислів: «Гроші – це те, що суспільство проголошує грошима».

Задачі

Задача 1. *(10 балів)* Перший клієнт оформляє внесок у розмірі 10000 грн. строком на 1 рік з нарахуванням по простому відсотку. Другий клієнт оформляє внесок теж строком на 1 рік, але з щомісячним нарахуванням по складному відсотку. Величина річного відсотка однакова і складає 24%.

Який повинен бути розмір внеску другого клієнта, щоб річний прибуток (дохід) був у обох клієнтів однаковим і чому дорівнює цей прибуток?

Задача 2. *(15 балів.)*

Проаналізуйте графік.
1) Як називають лінії: AB і MD і що вони означають.
2) Запишіть рівняння прямої AB. Яка ціна 1 кг бананів, якщо яблука коштують 3 гривні за кілограм?
3) Охарактеризуйте точку C з точки зору споживчого вибору. Запишіть рівняння раціонального споживання. Визначте співвідношення між корисністю яблук і бананів для споживача.
4) Порівняйте споживання у точках M і C.

Завдання ІІ етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки.
2023-2024 н.р.
11 клас.

Завдання 1. Тести

Рівень 1. *Вірна відповідь оцінюється в 1 бал.*

1. **Кожен учасник танцювального гуртка мріє про те, щоб його колектив став переможцем міжнародного конкурсу. Визначте класифікацію даної потреби.**
   А. Індивідуальна, матеріальна, раціональна.
   Б. Індивідуальна, духовна, раціональна.
   В. Колективна, духовна, раціональна.
   Г. Колективна, матеріальна, нераціональна.
2. **У школу ти можеш доїхати автобусом або тролейбусом. Проїзд автобусом дорожчий, але зручніший, тому ти волієш їздити автобусом. Після того, як квитки на тролейбус подорожчали, альтернативна вартість твого вибору:**
   А. Не змінилася.
   Б. Зменшилася.
   В. Зросла в стільки разів, у скільки збільшилася вартість проїзду.
   Г. Зросла в невизначену кількість разів.
3. **Яка з подій не викликає зсуву кривої попиту на роликові ковзани:**
   А. Метеорологи прогнозують дощову весну.
   Б. Нова технологія виробництва скейтборді'в дозволила 'значно знизити їхню ціну.
   В. Міністерство освіти рекомендувало в курсі фізкультури ввести катання на роликових ковзанах.
   Г. Уведено пільгове оподатковування на виробництво спортивних товарів.
4. **Спеціалізація в розвитку суспільства призвела:**
   А. До зниження загального рівня потре
   Б. До необхідності виникнення грошей.
   В. До того, що товару стали виробляти більше, ніж у ньому існує суспільна потреба.
   Г. До росту трудомісткості виробництва.
5. **Закономірність зростання потреб діє:**
   А. Тільки в розвинутих країнах у будь-який період розвитку.
   Б. У кожній країні на початковому етапі розвитку.
   В. У кожній країні на етапі розвитку, коли немає дефіциту.
   Г. У кожній країні у будь-який період часу.
6. **«Ефект доходу» описується наступною ситуацією:**

А. Підвищення грошових доходів дозволяє споживачу купувати більшу кількість товарів.
Б. При зниженні ціни товару споживач буде купувати його більше, тому шо цей товар став відносно дешевше.
В. При зниженні ціни товару споживач зможе купити цього товару більше при тій же величині грошового доходу.
Г. Підвищення грошового доходу дозволяє купувати більш різноманітні товари.

7. **Яка ситуація потребує зсуву кривої виробничих можливостей:**

А. Підприємство, що виробляло столи і стільці вирішило виготовляти тільки столи.
Б. Підприємство почало виробляти таку кількість столів і стільців, за якої альтернативна вартість одного столу дорівнює двом стільцям.
В. Продуктивність праці працівників, що виробляють стільці, збільшилася.
Г. Попит на стільці зріс.

8. **Якщо попит на товар збільшується, а пропозиція на нього в цей же час скорочується, то:**

А. Ціни обов'язково збільшаться при обов'язковому скороченні обсягів продажу.
Б. Ціни обов'язково збільшаться як при збільшенні, так і при зменшенні обсягів продажу.
В. Обсяг продажу обов'язково знизиться при можливому відхиленні цін у будь- який бік.
Г. Ціни обов'язково знизяться при всіх можливих змінах обсягів продажу.

9. Чай і сік - товари субститути. До яких змін може привести значне подорожчання соків:

А. Ціна на чай зросла, а на чайники для заварювання чаю - знизилася.
Б. Ціна на чай знизилася, а на чайники для заварювання чаю - підвищилася.
В. Ціна на чай знизилася, проте ціна на чайники для заварювання чаю не залежить від даної ситуації.
Г. Ціни на чай і чайники для заварювання чаю підвищилися.

10. Сучасна економічна система України являє собою:

А. Ринкову економіку.
Б. Командну економіку.
В. Традиційну економіку.
Г. Перехідну економіку.

Рівень ІІ. *Вірна відповідь оцінюється в 2 бали.*

11. У шкільній майстерні виробляють закладки для книг. Відбулося збільшення випуску з 150 до 180 шт. у день, а ціна знизилася з 30 коп. до 25 коп. Продуктивність праці:

А. Не змінилася.
Б. Зросла на 20 %.
В. Зменшилась на 20 %.
Г. Зросла на 44 %.

12. За рік вартість виготовленої продукції на бісквітній фабриці зросла у три рази, а інфляція в країні склала 50%. Отже, за цей період на фабриці:

A. Продуктивність праці збільшилася в 2,5 рази.
B. Продуктивність праці збільшилася на 100%.
C. Продуктивність праці знизилася в 2 рази.
D. Продуктивність праці збільшилася в 3 рази.

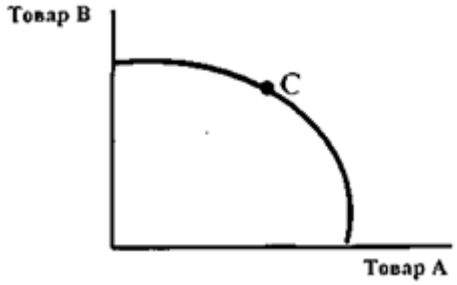
13. Якщо ціна яблук - 3 грн. за один кілограм, а корисність споживач визначив для себе в 10 балів, то яку ціну він буде згодний заплатити за один кілограм апельсинів, якщо їхня корисність для нього визначається в 15 балів, при цьому на покупку фруктів він виділив 5 грн?

А. 3 грн. за кг.
Б 3,5 грн. за кг.
В. 2 грн. за кг.
Г. 4,5 грн. за кг.

14. Якщо попит та пропозиція ручок описуються функціями: QD = 10 - 3P; QS = 3P - 8, то на ринку встановиться на ручки така ціна:

А. 2 грн.
Б. 3 грн.
В. 3,5 грн.
Г. 8 грн.

15. Яку ситуацію зображено на графіку?

А. Точка С характеризує ефективність виробництва.
Б. Точка С характеризує варіант найкращого поєднання споживання двох товарів
В. Точка С характеризує оптимальний споживчий вибір.
Г. Точка С характеризує покупку двох товарів з найменшими витратами.

Завдання 2. Визначте, які з тверджень правильні, а які ні. Відповіді обгрунтуйте
(За кожну правильну відповідь ви отримаєте 2 бали)

№ п/п	Твердження
1.	Питання «що, як, для кого виробляти» вирішуються за допомогою цінового механізму лише в ринковій економіці.
2.	Крива виробничих можливостей ілюструє обмеженість виробничих ресурсів і безмежність суспільних потре
3.	Чим менше товарів замінників має продукт, тим менш еластичним є попит на нього.
4.	Якщо ціна на яблука зміниться, то це не призведе до змін попиту на яблука.
5	Коли на ринку функціонує безліч покупців і продавців, то ціна на товар, "що пропонується, не залежить від волі і бажання продавця.
6.	Якщо держава втручається в ринкове ціноутворення, встановлюючи фіксовані ціни, то за інших рівних умов обов'язково виникне дефіцит товарів.
7.	Проїзд у метро відноситься до суспільних товарів та послуг.
8.	Усі точки на кривій байдужості означають однаковий рівень задоволення потре
9.	Гроші є складовою частиною капіталу як виробничого ресурсу.
10.	Акціонерне товариство і сімейне підприємство Петренка в схемі ринкового кругообігу обіймають місця двох протилежних ринкових суб'єктів.
11.	Бюджетна лінія відображає можливі варіанти покупок з урахуванням корисності конкретних товарів для споживача.
12.	Ефективним можна назвати такий стан економіки, при якому збільшення випуску одного товару можливо тільки за умов скорочення виробництва іншого товару.
13.	Одним із факторів, що змінює лише величину попиту, не змінюючи попит, є демографічний зріст.
14.	Коли ціна товару збільшується, ефект заміщення означає зниження споживання даного товару і збільшення споживання інших товарів.
15.	Якщо кількість зайнятих працівників зросла в два рази, а всі інші показники залишилися незмінними, то продуктивність праці зросте.

Творче завдання *(5 балів)*

Охарактеризуйте змішані економічні системи: поняття, економічні функції держави. Наведіть приклади.

Задачі

Задача 1 *(10 балів)* Уявіть, що Ви є провідним фахівцем відомої міжнародної консультативної організації. Визначте середньорічний темп приросту реальних доходів населення умовної країни та поясніть отриманий результат, використовуючи такі дані:

Темп зростання номінальних доходів населення за чотири роки в цій країні склав 200%;

Темп приросту цін на споживчі товари та послуги змінювалися таким чином: за перший рік цей показник склав 110%; за другий рік він зріс на 50%; за третій рік збільшився на 30%; за четвертий рік знизився на 10%.

На початку третього року було проведено податкову реформу, згідно з якою рівень оподаткування доходів знизився з 20% до 10% за всіма видами доходів.

Задача 2 *(15 балів)* Фірма «Авіс» використовує у виробництві товару Х два види ресурсів (працю та капітал). Величини граничних продуктів праці та капіталу наведені у таблиці. Фірма продає свою продукцію на досконалому ринку за ціною 1 грн. за одиницю. Ресурси фірма купує також на конкурентних ринках. Ціна 1 одиниці праці дорівнює 1 грн., а ціна одиниці капіталу - 3 грн.

Кількість одиниць праці, L, чол.	MP_L, од.	Кількість одиниць капіталу, К, од.	MP_K, од.
1	11	1	24
2	9	2	21
3	8	3	18
4	7	4	15
5	6	5	9
6	4	6	6
7	1	7	3

Визначте:

1. Співвідношення праці та капіталу, яке забезпечує фірмі мінімальні витрати виробництва при обсязі випуску 80 одиниць продукту Х.
2. Яке співвідношення праці та капіталу забезпечує фірмі максимальний прибуток?
3. Який обсяг продукції забезпечує фірмі максимальний прибуток?

Поясніть свою відповідь.